

РЕЦЕНЗИЯ

от

Проф. Евгения Борисова Димитрова, ДН
Ръководител катедра ТМКТ, НСА „В. Левски“, София

относно:

Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „ДОКТОР“, в професионално направление 7.4 Обществено здраве, научна специалност Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка (вкл. Методика на лечебната физкултура)

на тема:

ПРОФИЛАКТИКА НА ПОСТУРАЛНИТЕ НАРУШЕНИЯ В НАЧАЛНА УЧИЛИЩНА ВЪЗРАСТ

с автор:

Магистър кинезитерапевт **Дарина Дончева Захариева**, докторант към
катедра КТР, НСА „В. Левски“, София

Темата на дисертационния труд е актуална и интересна поради факта, че постуралните нарушения и затлъстяването са сред най-разпространените заболявания в детско-юношеската възраст. Представеният труд е посветен на недостатъчно проучените възможности на кинезитерапията да противодействат на прогресирането на нарушенията и свързаните с тях деформации и функционални ограничения.

Дисертацията е в обем от 206 страници в т.ч. библиография от 27 страници и приложения (8 стр.). Тя е онагледена с 31 таблици, 11 фигури, 28 диаграми и 22 снимки. Списъкът на ползваната литература е от 400 източника, от които 98 на кирилица и 302 на латиница. Преобладаващата част от публикациите са от последните 10 години.

Трудът е структуриран в 2 части – литературен обзор и собствени наблюдения в съотношение 1:2.

Литературният обзор е разработен на базата на обширна информация от публикациите на съвременни автори. Структуриран е в 4 основни теми и обобщение, а именно:

- Характеристики на стойката в детска възраст.
- Характеристики на постуралните нарушения в детска възраст.
- Методи за корекция на постуралните нарушения.
- Кинезитерапия при постуралните нарушения в детска възраст.

Разделът приключва с подходящ анализ на проучените литературни източници. Научната компетенция на докторантката се проявява при коментирането на проблемите и отношението му към някои дискуссионни въпроси. Анализът на публикациите е направен задълбочено, аналитично и конкретизирано.

На базата на задълбочения анализ на литературата у нас и в чужбина правилно е уточнена **работната хипотеза**.

Точното формулиране на **целта, задачите, организацията и методиката на изследването** е предпоставка за провеждане на задълбочено проучване.

Дисертационният труд е базиран на изследването на 226 клинично здрави деца от подготвителен курс, 1-ви и 2-ри клас на 145 ОУ „С. Радев“, София, за периода октомври 2012 – май 2013 г. Броят и разпределението на децата в групите позволява статистическа обработка на материала и доказване тезата на автора.

Уточнени са *критериите за включване и за изключване от изследването*.

Направена е подробна характеристика на контингентта. Информацията се подкрепя с подходящи таблици, диаграми и коментар към тях.

Методиката на изследването е многостранна и разнообразна. Тя е представена в три части:

- Използвани диагностични методи, средства и тестове.
- Изследвани показатели.
- Организация на изследването.

Включва подходящи функционални методи и тестове.

Положително впечатление прави използването на съвременни технически методи и средства при измерването, като обработка на фотоснимката на детето в стоеж дорзално и профил, със софтуер за анализ на стойката PostureDoc версия 2.01 и педобарография с I-step, които дават възможност за по-точно отчитане на функционалните показатели и обективност на получените резултати.

Емпиричните данни са обработени и анализирани чрез софтуера за статистическа обработка SPSS 19.0 за Windows и подходящи статистически методи за представяне и анализ – графичен метод, честотен анализ, вариационен, корелационен, множествен логистичен регресионен, мултивариативен дисперсионен анализ (MANOVA) и стъпков линейен регресионен анализ, както и сравняване на разпределението и оценяване големината на ефекта.

Описани са **две методики на кинезитерапия** при деца с нормално тегло и при деца с наднормено тегло и нарушения в стойката.

Правилно са формулирани *целта, задачите, средствата и методичните указания*. Спазени са основните принципи и правила при разработването на методиките. От изложението не става ясно какви са разликите в методиката при деца с нормално и с наднормено тегло. Прилаганите упражнения са онагледени с подходящи снимки. Разработеният „Примерен комплекс по кинезитерапевтична процедура при деца с нормално тегло и постурални нарушения“ се състои от 43 упражнения (включително 4 игри с топка и допълнителни 7 упражнения за ходило), които е невъзможно да се изпълнят в рамките на определеното в схемата общо времетраене на заниманието от 40-45 мин. при спазване на правилото за бавно до средно темпо на изпълнение на упражненията с изправителен характер. Добре би било да се акцентира на съобразяването с особеностите на изправителната гимнастика при изпълнението на упражненията за профилактика на постуралните нарушения.

В раздела **Резултати и анализ** докторантката проявява значителна компетенция при обсъждането на големия масив от статистически данни. Тя коментира последователно *данните от проведените профилактични*

преглед относно изследваните антропометрични показатели, *влиянието на приложената кинезитерapia* върху физическото развитие и охранеността, подвижността на гръбначния стълб, статичната мускулна издръжливост, костни и мекотъканни асиметрии и деформации, количествено-качествената оценка на стойката, *влиянието на някои рискови фактори върху стойката на децата*. Докторантката успява да се справи с многобройните параметри като представя логично обяснение за настъпващите промени. Извършен е сравнителен анализ на резултатите в двете групи, като при експерименталната група е отчетена статистически значима положителна промяна по отношение на корекция на стойката, нормализиране на подвижността на гръбначния стълб, възстановяване на нормалния тонус и еластичност на постуралните мускули, подобряване на статично силовата издръжливост на мускулатурата на туловището, редуциране на асиметриите, подобряване на показателите от количествено-качествената оценка на стойката, нормализиране на телесното тегло.

Резултатите са обективизирани чрез подходящи методи за анализ, които подкрепят направените обсъждания и заключения.

В дисертацията са формулирани 6 извода и 4 препоръки за практиката, които обобщават резултатите от това задълбочено проучване.

Според мен, *приносите на дисертационния труд* са следните:

- Описани и апробирани са *методики на кинезитерapia* при деца с нормално тегло и при деца с наднормено тегло и нарушения в стойката, които обогатяват теорията и практиката на кинезитерapiята.

- Въведени са обективни методи за изследване на стойката и ходилото.

- Изследвано е *влиянието на някои рискови фактори върху стойката при голям брой деца*.

Във връзка с научното изследване са представени 3 публикации в сборници от научни конференции на български и на английски език.

Авторефератът е изработен в съответствие с изискванията и отразява правилно съдържанието на дисертационния труд.

Заклучение

Оценявам високо изследователската и практическа работа на **Дарина Дончева Захаријева**, чийто дисертационен труд на тема **“Профилактика на постуралните нарушения в начална училищна възраст”** представлява сериозно научно изследване с оригинални приноси за науката и практиката.

Препоръчвам на Уважаемите членове на Научното жури да гласуват **положително** за присъждане на образователната и научна степен **“Доктор”** на **Дарина Дончева Захаријева**, в професионално направление 7.4 Обществено здраве, научна специалност Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка (вкл. Методика на лечебната физкултура).

София, 7. 07. 2016 г.

Рецензент:

проф. Евгения Димитрова, ДН